

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. december 2020

FN-MJØ-141-2020. Forlængelse af dispensation til råstofindvinding på Samsø

Fredningsnævnet modtog den 11. marts 2020 Region Midtjyllands henvendelse om en ansøgning om forlængelse af den gældende dispensation til råstofindvinding på matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby på Samsø. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Brattingsborg Gods ved Anders Lassen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 17. november 1981 om fredning af arealer ved Stavns Fjord, der har som hovedformål at sikre, at arealerne i og i nær tilknytning til fjorden fortsat kan være genstand for naturvidenskabelig og kulturhistorisk forskning samt at fremme beskyttelsen af fuglelivet i området. Fredningen har endvidere det formål, at den landskabelige karakter af området opretholdes, og at der med respekt af fredningens hovedformål gives offentligheden bedre muligheder for rekreativ udnyttelse af området. Arealernes tilstand skal bevares. Der må ikke foretages terrænændringer og således hverken ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Der er i fredningen en særbestemmelse for ejendommen, hvorefter fredningen ikke hindrer, at det skovbevoksede areal Trekanten overgår til hede eller overdrev. Fredningen hindrer heller ikke fortsat grusgravning i den eksisterende grusgrav i skovarealet Trekanten og heller ikke en sådan ikke erhvervsmæssig indvinding af grus, sten og sand, som er umiddelbart lovlig efter råstofloven.

Fredningsnævnet har efterfølgende meddelt dispensationer til udvidelse af grusgraven den 29. marts 1989, 28. februar 2002 og 7. juni 2010. Den sidstnævnte dispensation blev meddelt for en periode på fem år, men blev ved fredningsnævnets afgørelse af 14. september 2015 forlænget til den 7. juni 2020.

Der er ansøgt om forlængelse af denne dispensation i yderligere 3 år til den 7. juni 2023.

Fredningsnævnet forlængede den 19. marts 2020 dispensationen til det tidspunkt, hvor der tages stilling til, om der kan meddeles dispensation til ændring og udvidelse af området for råstofgravning (FN-MJØ-035-2020). Fredningsnævnet har i en udtalelse den 14. december 2020 taget stilling til dette spørgsmål.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet forlænger med henvisning til de tidligere afgørelser dispensationen til at grave i de områder, hvor råstofindvinding er påbegyndt.

Fredningsnævnet forudsætter således, at der ikke bliver tale om råstofindvinding i områder, som nu fremstår uberørte af råstofindvinding, idet en sådan råstofindvinding vil kræve en forudgående udtalelse fra Aarhus Kommune om beskyttet natur.

Dispensationen udløber den 7. juni 2023.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagenes oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Jens Henrik Larsen,
3. Brattingsborg Gods ved Anders Lassen,
4. Region Midtjylland, sagsnr. 1-50-71-42-15,
5. Miljøstyrelsen,
6. Samsø Kommune,
7. Aarhus Kommune,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening, Samsø,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København,
11. Dansk Ornitologisk Forening, Samsø,
12. Dansk Botanisk Forening,
13. Friluftsrådet, Aarhus bugt,
14. Friluftsrådet, Samsø,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 19. marts 2020

FN-MJØ-035-2020. Forlængelse af dispensation til råstofindvinding på Samsø

Fredningsnævnet modtog den 11. marts 2020 Region Midtjyllands henvendelse om en ansøgning om forlængelse af den gældende dispensation til råstofindvinding på matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby på Samsø. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Brattingsborg Gods ved Anders Lassen.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at forlænge dispensationen foreløbigt. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 17. november 1981 om fredning af arealer ved Stavns Fjord, der har som hovedformål at sikre, at arealerne i og i nær tilknytning til fjorden fortsat kan være genstand for naturvidenskabelig og kulturhistorisk forskning samt at fremme beskyttelsen af fuglelivet i området. Fredningen har endvidere det formål, at den landskabelige karakter af området opretholdes, og at der med respekt af fredningens hovedformål gives offentligheden bedre muligheder for rekreativ udnyttelse af området. Arealernes tilstand skal bevares. Der må ikke foretages terrænændringer og således hverken ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Der er i fredningen en særbestemmelse for ejendommen, hvorefter fredningen ikke hindrer, at det skovbevoksede areal Trekanten overgår til hede eller overdrev. Fredningen hindrer heller ikke fortsat grusgravning i den eksisterende grusgrav i skovarealet Trekanten og heller ikke en sådan ikke erhvervsmæssig indvinding af grus, sten og sand, som er umiddelbart lovlig efter råstofloven.

Fredningsnævnet har efterfølgende meddelt dispensationer til udvidelse af grusgraven den 29. marts 1989, 28. februar 2002 og 7. juni 2010. Den sidstnævnte dispensation blev meddelt for en periode på fem år, men blev ved fredningsnævnets afgørelse af 14. september 2015 forlænget til den 7. juni 2020.

Der er nu ansøgt om forlængelse af denne dispensation i yderligere 3 år til den 7. juni 2023.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet behandler i forvejen en sag om ændring og udvidelse af området for råstofgravning (FN-MJØ-140-2018). Fredningsnævnet har gennemført besigtigelse af området, men finder det på baggrund af en efterfølgende sagsoplysning nødvendigt at gennemføre en ny besigtigelse af området, inden der træffes afgørelse i sagen.

Da den sag således ikke er afsluttet og ikke nødvendigvis kan forventes afsluttet inden udløbet af dispensationen den 7. juni 2020, er der grundlag for at forlænge den nugældende dispensation.

Fredningsnævnet finder dog ikke grundlag for nu at forlænge den nugældende dispensation i 3 år, idet den endelige afklaring omkring en forlængelse bør ske i forbindelse med afgørelsen om ansøgningen om ændring og udvidelse af området for råstofgravning.

Der meddeles derfor nu kun en forlængelse af dispensationen til det tidspunkt, hvor der tages stilling til ansøgningen om dispensation til ændring og udvidelse af området for råstofgravning.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Jens Henrik Larsen,
3. Brattingsborg Gods ved Anders Lassen,
4. Region Midtjylland, sagsnr. 1-50-71-42-15,
5. Miljøstyrelsen,
6. Samsø Kommune,
7. Aarhus Kommune,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening, Samsø,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København,
11. Dansk Ornitologisk Forening, Samsø,
12. Dansk Botanisk Forening,
13. Friluftsrådet, Aarhus bugt,
14. Friluftsrådet, Samsø,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyλλandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. september 2015

FN MJØ 2015.37: Råstofindvinding

Fredningsnævnet meddelte den 7. juni 2010 dispensation fra fredningen af Stavns Fjord til udvidelse af en grusgrav på matr.nr. 1a Nordby Hede, Nordby. I afgørelsen blev anført følgende begrundelse:

”Nævnet kan tiltræde, at der er positive såvel som negative konsekvenser ved at dispensere til endnu en udvidelse af grusgraven i Trekanten. Fredningens formål med bevarelse af landskabelige, naturmæssige, geologiske og rekreative hensyn findes imidlertid ikke at blive tilsidesat i så væsentligt omfang, at tilladelse bør nægtes, især henset til, at der ikke er andre muligheder for råstofindvinding på øen.

Nævnet kan endvidere tiltræde, at gravelokalitet indenfor det pågældende område, hvor der igennem en lang årække har været gravet, vurderes ikke at kunne udgøre en negativ påvirkning på habitatområdets udpegningsgrundlag. Med hensyn til Stavns Fjords udpegningsgrundlag som Ramsar- og internationalt fuglebeskyttelsesområde, vurderes forstyrrelsen af fuglelivet at være lille og uændret. Eventuelle forekomster af bilag IV-arter i de ny søer (mest sandsynligt Grønbroget Tudse), vurderes allerede at have indfundet sig under den hidtidige graveaktivitet, og en ændring af gravelokalitet vurderes derfor ikke at forringe eventuelle bilag IV-arters levevilkår.

Nævnet finder derfor, at der hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles dispensation til fortsat indvinding på det hidtidige areal samt indvinding på yderligere areal som ansøgt for en periode af 5 år fra denne afgørelse, på vilkår, at området efterlades med et udjævnet relief, hvor søerne udformes som de øvrige søer, dvs. med flade brinker i hældning 1:3-1:5. Der må i søerne ikke udsættes planter eller dyr, og området skal efterlades til naturlig tilgroning.”

Region Midtjylland har den 15. april 2015 videresendt en ansøgning fra Anders Lassen om forlængelse af perioden for dispensationen. Det er anført, at afsætningen af råstoffer på Samsø de seneste år ikke har været på højde med tidligere, og at der derfor endnu ikke er foretaget råstofindvinding på ca. 2 ha af det areal, råstofilladelsen omfatter. Regionen ansøger derfor fredningsnævnet om forlængelse af perioden, således at den også gælder fra den 7. juni 2015 til den 7. juni 2020. Råstofilladelsen vil i givet fald kun blive ændret i relation til perioden, idet alle øvrige vilkår vil forblive uændret.

Arealet fremgår af følgende kortmateriale:

Fredningsnævnet drøftede projektet i tilknytning til andre besigtigelser på Samsø den 17. april 2015. Anders Lassen bekræftede i den forbindelse, at der alene er tale om en udnyttelse af arealer, der endnu ikke er nået udnyttet inden for tidsrummet for fredningsnævnets dispensation.

Aarhus Kommune har den 24. august 2015 udtalt, at det vurderes, at forholdene på stedet og forudsætningerne for den nuværende gravetilladelse ikke har ændret sig af betydning, og at kommunen derfor ikke har bemærkninger til en eventuel forlængelse af gravetilladelsen i overensstemmelse med ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Stavns Fjord betyder, at projektet forudsætter fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet kan med henvisning til afgørelsen af 7. juni 2010 og de nu foreliggende oplysninger forlænge perioden for fredningsnævnets dispensation, således at den udløber den 7. juni 2020.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til fredningsnævnet. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for fredningsnævnet i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til fredningsnævnet, der videresender anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Anders Lassen, info@brattingsborg.dk
 Danmarks Naturfredningsforening dn@dn.dk og samsoe@dn.dk
 Samsø Kommune, auspe@samsoe.dk
 Aarhus Kommune, lhop@aarhus.dk
 Naturstyrelsen, nst@nst.dk
 Friluftsrådet, aarhus@friluftsradet.dk
 Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og samsoe@dof.dk
 Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
 Region Midtjylland, regudv@rm.dk og miljoe@ru.rm.dk og leifpd@rm.dk